

Uchwała Nr XXIX/124/2016
Rady Gminy w Teczowie
z dnia 25 listopada 2016 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019

Na podstawie art., 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j.Dz. U. z 2016r. poz. 446 z późn. zm.) w związku z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust.2 ustawy z dnia 09 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2016r. poz. 575 z późn. zm.), Rada Gminy w Teczowie uchwala co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017 – 2019 stanowiący załącznik do uchwały.

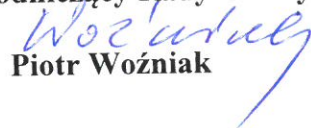
§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Teczów.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

Przewodniczący Rady Gminy

Piotr Woźniak

**Załącznik
do Uchwały Nr XXIX/124/2016
Rady Gminy w Teczowie
z dnia 25 listopada 2016 roku**

**Gminny Program Wspierania Rodziny w gminie Teczów
na lata 2017 – 2019**

Wstęp

Program Wspierania Rodziny w Gminie Teczów na lata 2017 – 2020 stanowi realizację obowiązku nałożonego na gminy w związku z art.176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U.z 2016 r., poz. 575 z p.zm.) Obowiązek ten jednostki realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Zgodnie z art. 176 wymienionej ustawy do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
  - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;

Program jest również rozwinięciem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Teczów na lata 2016 – 2020. Działania w ramach programu wpisuje się w Cel Strategiczny nr 4 Strategii tj. wzrost jakości życia mieszkańców poprzez radzenie sobie z patologiami w rodzinie.

Rodzina stanowi integralną część społeczeństwa. Jest pierwszym i podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka. Wychowują się w niej kolejne pokolenia, które w późniejszym okresie swojego życia kreują społeczeństwo. Rodzina kształtuje osobowość młodego pokolenia, postawę społeczną i wyznacza koleje jego losu.

Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, zanikanie bezpieczeństwa, narastanie konfliktów powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz angażując siły i środki społeczne.

Długoletnie przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającą w prawidłowym rozwoju dziecka należy zadbać o to, aby ono jak najdłużej w niej pozostało. Dlatego należy wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Należy podjąć pracę z rodziną w jej najbliższym otoczeniu i w różnorodnych formach środowiskowych bez potrzeby odrywania dziecka od rodziny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Działania rodziny jak również pracowników instytucji pomocy społecznej (pracownik socjalny, asystent rodzin) powinny zmierzać do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego. W swoich działaniach pracownicy socjalni, asystenci rodziny mają za zadanie wspieranie i wspomaganie, a nie zastępowanie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2020 jest utworzenie spójnego, scentralizowanego systemu wsparcia dzieci oraz wsparcia rodzin przeżywających trudności. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami. Priorytetem będzie stworzenie działań profilaktycznych i osłonowych tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu mieszkańców. Każdy potrzebujący powinien mieć zapewnione wsparcie i posiadać pewność, że może je otrzymać w instytucjach do tego celu powołanych.

Działania na rzecz rodziny będą podejmowane również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Ma to na celu pomoc w odzyskaniu przez rodziców funkcji opiekuńczych tj. umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego.

Diagnoza

Gmina Tczów położona jest w południowo-wschodniej części województwa mazowieckiego. Powierzchnia ogólna gminy Tczów wynosi 72,12 km² z czego użytki rolne stanowią 63,44 km² co stanowi 86 % ogólnej powierzchni. W gminę zamieszkuje 4924 osób (stan na dzień 31.12.2015 r.), z tego: 2409 stanowią kobiety, a 2515 mężczyźni w 14 wsiach sołeckich. Wiodącą funkcją gminy jest produkcja rolnicza. Część mieszkańców pracuje poza miejscem zamieszkania.

Pod opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tczowie na koniec 2015 r. znajdowało się 164 rodziny z czego 60,37 % to rodziny z dziećmi. W rodzinach tych wychowuje się 233 dzieci.

Tabela Nr 1. Struktura rodzin z dziećmi objętych pomocą GOPS w Tczowie w 2015

Liczba dzieci w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1	23	72
2	31	132
3	35	190
4	7	42
5	3	23
6	0	0
7 i więcej	0	0

Główną przesłanką przyznania świadczeń z pomocy społecznej jest bezrobocie, następnie długotrwała lub ciężka choroba członka rodziny, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych, wielodzietnych oraz z problemem alkoholowym.

Ważnym instrumentem polityki edukacyjnej i integracyjnej oraz wyrównywania szans rozwojowych jest edukacja przedszkolna. Dla dzieci, których rozwój przebiega nieharmonijnie lub z opóźnieniem, wychowanie przedszkolne jest szansą na wczesne wspieranie rozwoju w sferze poznawczej, funkcjonalnej i społecznej. Od września 2013 r. w gminie Tczów zostało uruchomione przedszkole, którego opieką zostało objętych 48 dzieci (rok szkolny 2016/17).

Edukacja szkolna w Gminie Tczów realizowana jest w 4 szkołach podstawowych – łącznie 465 uczniów oraz w 1 gimnazjum -147 uczniów.

Dodatkowo wszystkie dzieci objęte wychowaniem i edukacją szkolną z rodzin, których dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej mają możliwość korzystania z ciepłych posiłków w ramach programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Z nieodpłatnych posiłków w roku 2015 korzystało 167 dzieci.

Gdy dochodzi do sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu poza rodziną biologiczną.

Rodzaj pieczy zastępczej	2014	2015	I połowa 2016
Rodziny zastępcze	1	1	1
Dom Dziecka/placówki	0	0	0

Jednym z nowatorskich rozwiązań w systemie pomocy społecznej jest obowiązek zatrudnienia asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienia ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składających się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny. Należy podkreślić, że asystent nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków i w podjętych działaniach. Pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzone efekty.

Rodziny, którym udzielono wsparcia asystenta rodziny: *dane GOPS w Tczowie*

2014 rok			2015 rok			Trzy kwartały 2016 roku		
Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci
5	25	13	8	38	21	7	26	16

Pracownicy socjalni i asystent rodziny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tczowie w ramach swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych,

borykających się z różnorodnymi problemami. Rodzina dysfunkcyjna to rodzina w której zaburzone są role poszczególnych członków. Zaburzona jest więź emocjonalna między członkami rodziny. Atmosfera w rodzinie jest pełna napięć, zasady są narzucane. Nie można wyrażać swoich uczuć, myśli, pragnień.

Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowanych działaniach.

Zasoby

1. Instytucje i organizacje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz inne pełniące funkcje wspierające:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tczowie
- 2) Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tczowie
- 3) Urząd Gminy w Tczowie
- 4) Zespół Szkół w Tczowie
- 5) Szkoła Podstawowa w Brzezinkach Starych
- 6) Szkoła Podstawowa w Janowie
- 7) Szkoła Podstawowa w Rawicy
- 8) Biblioteki
- 9) Organizacje pozarządowe

2. Instytucje i organizacje z poza terenu gminy Tczów:

- 1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zwoleniu
- 2) Powiatowy Urząd Pracy w Zwoleniu
- 3) Organizacje pozarządowe

Cele programu

1. Cel główny: wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

2. Cele szczegółowe:

- 1) wsparcie finansowe ubogich rodzin z dziećmi zagrożonych bezradnością
- 2) wsparcie rodzin zagrożonych patologiami, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwolenie zasobów tkwiących w rodzinie
- 3) wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży

Adresaci programu

Odbiorcami programu są rodziny i dzieci zamieszkałe na terenie Gminy Tczów przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej oraz rodziny, w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

Zadania

1. Cel szczegółowy I: wsparcie materialne rodzin z dziećmi zagrożonych bezradnością

Lp.	Zadania	Realizatorzy / Partnerzy	Termin realizacji
1.	Świadczenia z pomocy społecznej rodzinom w trudnych warunkach materialnych	GOPS	2017 – 2019
2.	Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich posiłków w szkole i przedszkolach	GOPS, Urząd Gminy, Szkoły, Przedszkole	2017 – 2019

3.	Pomoc w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w artykuły szkolne i podręczniki	GOPS, Urząd Gminy, Szkoły	2017 – 2019
4.	Udzielenie dzieciom i młodzieży stypendiów i zasiłków szkolnych	GOPS	2017 - 2019
5.	Współorganizacja wypoczynku letniego w formie kolonii z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu	Urząd Gminy, GOPS, organizacje pozarządowe GKRPA	2017 - 2019
6.	Współorganizowanie wypoczynku dzieciom i młodzieży z ubogich rodzin	GOPS, Urząd Gminy, KRUS, organizacje pozarządowe	2017 - 2019
7.	Pomoc w dostępie dzieci z rodzin wieloprotymowych do przedszkola	GOPS, Urząd Gminy, ZS w Tczowie	2017 - 2019
8.	Współpraca z instytucjami i organizacjami z poza terenu gminy zajmującymi się pomocą rodzinie	GOPS, GKRPA, Policja, Szkoły, PCPR, PUP, KRUS, Sąd, organizacje pozarządowe	2017 – 2019

2. Cel szczegółowy II: wspieranie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalanie zasobów tkwiących w rodzinach.

Lp.	Zadania	Realizatorzy / Partnerzy	Termin realizacji
1.	Systematyczna praca socjalna z rodzinami z problemami opiekuńczo – wychowawczymi polegająca między innymi na diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo – wychowawczej, zaniedbań wobec dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym i rówieśniczym	GOPS	2017 - 2019
2.	Zapewnienie rodzinom z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, pomocy asystenta rodziny	GOPS	2017 - 2019
3.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnienia od alkoholu i od innych środków psychoaktywnych	GOPS, GKRPA, Szkoły	2017- 2019
4.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwój placówek wsparcia dziennego oraz poprzez sport, rekreacje i kulturę	Biblioteki, Szkoły, GKRPA, GOPS	2017 -2019

5.	Promocja i realizacja programów profilaktycznych, terapeutycznych, psychoedukacyjnych skierowanych do rodziców i dzieci	GKRPA, Szkoły, GOPS	2017 - 2019
6.	Działania korekcyjno – edukacyjne mające na celu ograniczenie przemocy w rodzinie skierowane do potencjalnych sprawców przemocy w rodzinie	PCPR, organizacje pozarządowe, GOPS, Zespół Interdyscyplinarny	2017 - 2019
7.	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży	Policja, , GKRPA, szkoły, GOPS	2017 – 2019
8.	Współpraca z podmiotami pracującymi na rzecz rodzin z poza terenu gminy w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny	GOPS, GKRPA, Policja, Szkoły, PCPR, PUP, organizacje pozarządowe	2017 – 2019

3. Cel szczegółowy III. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Współpraca ze szkołami w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych	Szkoły, GOPS	2017 - 2019
2.	Organizacje zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych	Szkoły, organizacje pozarządowe	2017 - 2019
3.	Uświadamianie rodzicom i opiekunom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży	Szkoły, GOPS	2017 – 2019
4.	Rozwój i wzbogacanie programów profilaktycznych i edukacyjnych	Szkoły, policja, Urząd Gminy, GOPS	2017 – 2019
5.	Promowanie aktywnego stylu życia młodego pokolenia oraz inicjowanie programów wyłaniania liderów młodzieżowych w różnych sferach życia	Szkoły, klub sportowy, GOPS	2017 - 2019

Efekty Programu

Przewiduje się osiągnięcie następujących efektów:

- ✓ Polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- ✓ Wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka,
- ✓ Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,

- ✓ Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
- ✓ Poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny,
- ✓ wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
- ✓ Zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka,
- ✓ Przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,
- ✓ Umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
- ✓ Rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

Źródło finansowania

Środki na realizację Programu będą pochodzić z budżetu gminy Tczów, z dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Monitoring i ewaluacja programu.

Monitoring programu umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Koordynatorem Programu będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Program ma charakter otwarty co oznacza, że powinien ewaluować w zależności od pojawiających się potrzeb.

Ewaluacja programu będzie oparta na gromadzeniu, analizie i interpretacji danych pozyskanych przez GOPS, GKRPA, Policję, Szkoły, PCPR.

Wskaźniki osiągnięcia poszczególnych celów:

1. Liczba rodzin korzystających z pomocy
2. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkola
3. Liczba dzieci korzystających z Rządowego Programu pomoc państwa w zakresie dożywiania
4. Liczba dzieci korzystających z Rządowego Programu pomocy uczniom „Wyprawka szkolna”
5. Liczba udzielonych stypendiów szkolnych o charakterze socjalnym
6. Liczba udzielonych zasiłków szkolnych
7. Liczba dzieci biorących udział w koloniach z programem profilaktycznym
8. Liczba dzieci biorących w koloniach innych niż z programem profilaktycznym.
9. Liczba rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi objętych pracą socjalną.
10. Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny
11. Liczba osób, które uczestniczą w programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy w rodzinie.

Sposób kontroli realizacji programu

1. W terminie do 30 marca każdego roku Wójt przedstawia radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

2. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich wojewodzie w wersji elektronicznej z zastosowaniem systemu

teleinformatycznego, o których mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodzin i systemie pieczy zastępczej.

Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie sprzyjających warunków poprawy życia rodzin i dzieci. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Aby osiągnąć zamierzone cele w realizację programu powinny włączyć się aktywnie instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucie bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla dziecka i rodziny.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Wojciech
Piotr Woźniak